

การฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ให้เป็นเศรษฐกิจสีเขียว

ตอนที่ 2: ดัชนีการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(Green Recovery from COVID-19 #2: Greenness of Stimulus Index)

คมศักดิ์ สว่างไสว

นักวิชาการประจำศูนย์วิจัยนโยบายด้านเศรษฐกิจสีเขียว

ดัชนีการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Greenness of Stimulus Index - GSI) เป็นดัชนีที่ใช้ประเมินประสิทธิผลของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของกลุ่มประเทศ G20 และ 10 ประเทศชั้นนำ เพื่อให้ทราบว่า การฟื้นฟูเศรษฐกิจจะนำมาซึ่งโอกาสการเติบโตอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างความยืดหยุ่นผ่านการปกป้องสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพหรือไม่ โดย GSI จัดทำขึ้นโดยบริษัท Vivid Economics ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับภาครัฐและเอกชน ที่มุ่งเน้นด้านทรัพยากรธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ค่าดัชนี GSI คำนวณจากส่วนต่างระหว่างตัวชี้วัดงบประมาณของภาครัฐเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงบวก (ค่าตัวชี้วัดสูงสุดเท่ากับ +100) กับตัวชี้วัดงบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงลบ (ค่าตัวชี้วัดสูงสุดเท่ากับ -100) ดังนั้น หากงบประมาณของภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงบวกอย่างเดียว ค่าดัชนี GSI จะมากกว่าศูนย์ ($0 < GSI \leq 100$) แต่ถ้าหากงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบางส่วน ดัชนี GSI จะมีค่าน้อยกว่า 100 และอาจมีค่าติดลบได้หากงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าเชิงบวก ($-100 < GSI = 0$)

ค่าดัชนี GSI ของแต่ละประเทศจะมีการปรับปรุงข้อมูลเป็นระยะๆ จากการติดตามความก้าวหน้าของ แต่ละประเทศในการรับมือโรค COVID-19 ซึ่งข้อมูลที่น่าเสนอในที่นี้จะเป็นข้อมูลของเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2021 (อ้างอิง Vivid Economics & Finance for Biodiversity Initiative, Greenness of Stimulus Index: An Assessment of COVID-19 stimulus by G20 countries and other major economies in relation to climate action and biodiversity goals, February 2021) โดยพบว่า ประเทศที่ทำการศึกษาดังกล่าว มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์การระบาดของโรค COVID-19 จำนวน 14.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมีงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอยู่ประมาณ 4.6 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงบวกมีเพียง 1.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

รูปที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงบวกกับงบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงลบ และค่าดัชนี GSI ที่คำนวณได้มีข้อสังเกตคือ ในกลุ่มประเทศ G20 มีถึง 15 ประเทศ ที่งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงลบมีปริมาณมากกว่างบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเชิงบวก ซึ่งส่งผลให้ค่าดัชนี GSI ติดลบ ส่วนประเทศอื่นๆ อีก 10 ประเทศ ก็มีถึง 5 ประเทศ ที่

งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อมเชิงลบมีปริมาณมากกว่างบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อมเชิงบวก ซึ่งส่งผลให้ค่าดัชนี GSI ตีลบด้วยเช่นกัน

รูปที่ 2 แสดงค่าดัชนี GSI กับงบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ของประเทศที่ศึกษา ซึ่งพบว่า งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่า 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีการกระจุกตัวของค่าดัชนี GSI อยู่ในช่วง -60 ถึง -80 ค่อนข้างมาก

รูปที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าดัชนี GSI เดือนเมษายน ค.ศ. 2020 ซึ่งเป็นการจัดทำ GSI ครั้งแรกกับค่าดัชนี GSI ล่าสุด พบว่า ประเทศส่วนใหญ่มีแนวโน้มค่าดัชนี GSI สูงขึ้น

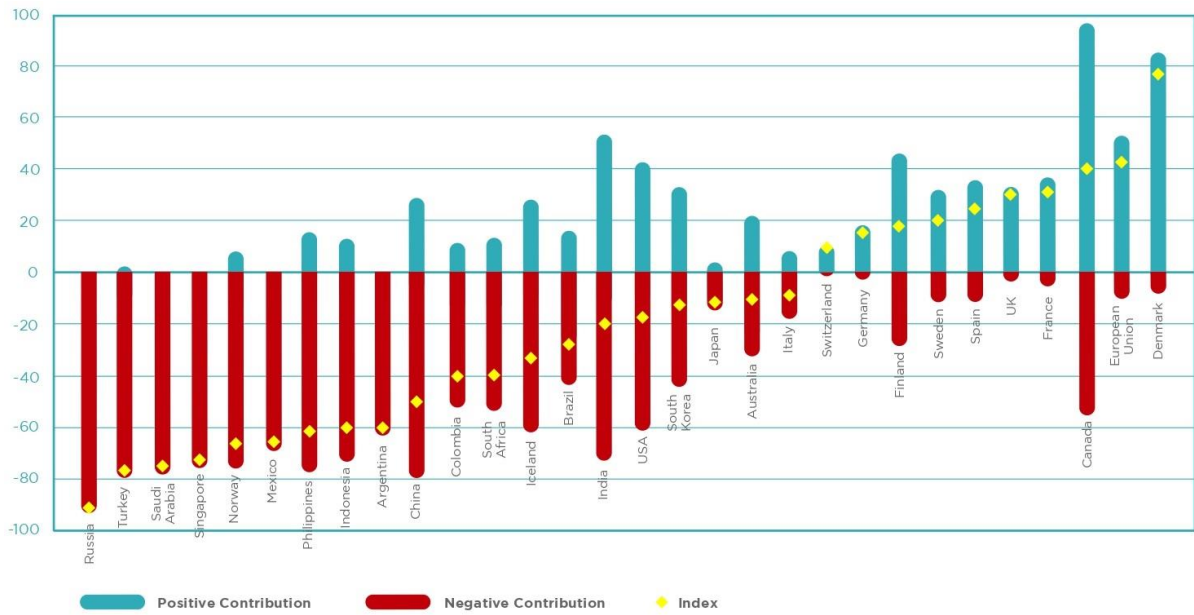
รูปที่ 4 แสดงค่าดัชนี GSI ที่จะเพิ่มขึ้นของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการคาดการณ์ผลลัพธ์ของ Biden's Climate Plan ที่จะมีการทุ่มงบประมาณจำนวน 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้จากเดิมค่าดัชนี GSI ของสหรัฐอเมริกามีค่า -17 เป็น +58 มาอยู่ในอันดับที่ 2 แทนที่สหภาพยุโรป

ทั้งนี้ งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับทางสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นหลัก ส่วนด้านธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพพบว่า งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพเชิงลบมีจำนวนถึง 262,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่ งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพเชิงบวกมีเพียง 141,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น

สำหรับในระดับสาขาเศรษฐกิจพบว่า งบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ได้ถูกจัดสรรไปยัง 5 สาขาเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม พลังงาน อุตสาหกรรม การขนส่ง และของเสีย โดยรูปที่ 5 แสดงงบประมาณของประเทศต่างๆ ที่ถูกจัดสรรลงไปยังสาขาเศรษฐกิจ ทั้งที่ส่งผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อมเชิงบวกและเชิงลบ ส่วนรูปที่ 6 แสดงปริมาณงบประมาณรายสาขาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ทุกประเทศจัดสรรงบประมาณให้กับอุตสาหกรรมมากที่สุด

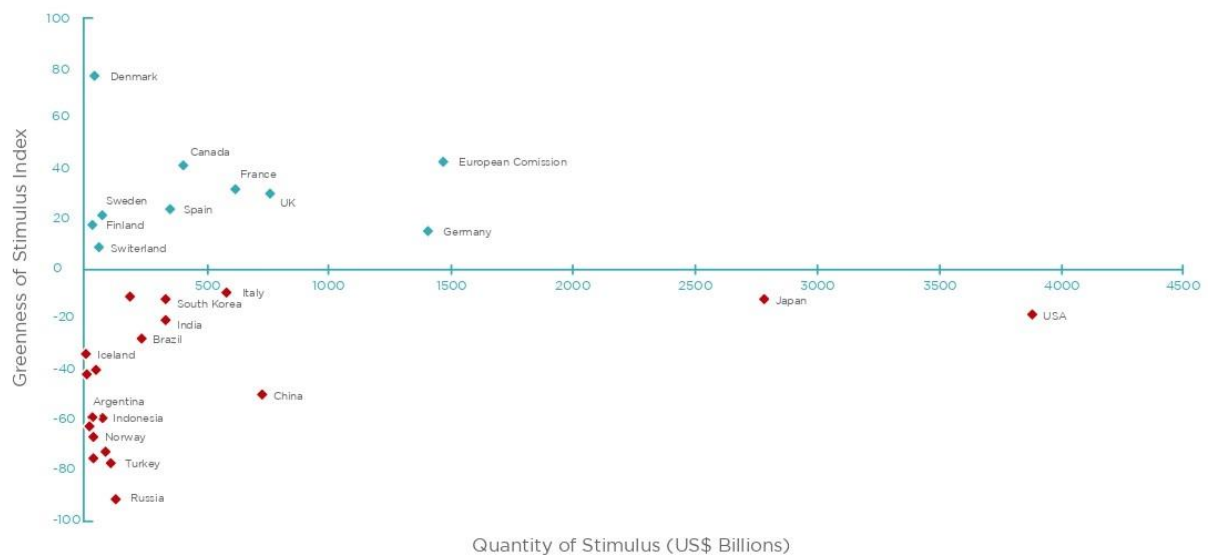
โดยสรุป การฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ของกลุ่มประเทศ G20 และ 10 ประเทศชั้นนำ ส่วนใหญ่ได้ส่งผลเสียทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลของประเทศเหล่านี้จัดสรรงบประมาณเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ และต่อสู้กับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

รูปที่ 1 ดัชนีการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Greenness of Stimulus Index - GSI)

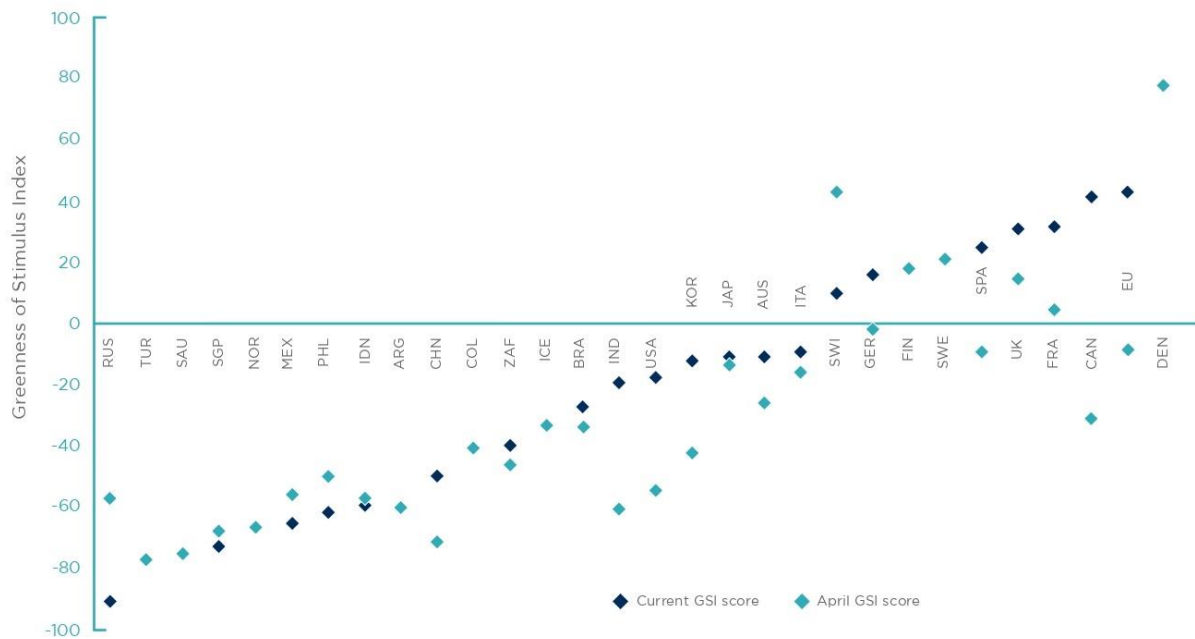
ที่มา: www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/

รูปที่ 2 ดัชนี GSI และงบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ของประเทศที่ศึกษา

ที่มา: www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/

รูปที่ 3 การเปรียบเทียบค่าดัชนี GSI ปัจจุบัน กับค่าดัชนี GSI ที่จัดทำครั้งแรก

ที่มา: www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/

รูปที่ 4 ค่าดัชนี GSI ของสหรัฐอเมริกาที่เพิ่มขึ้นจาก Biden's Climate Plan

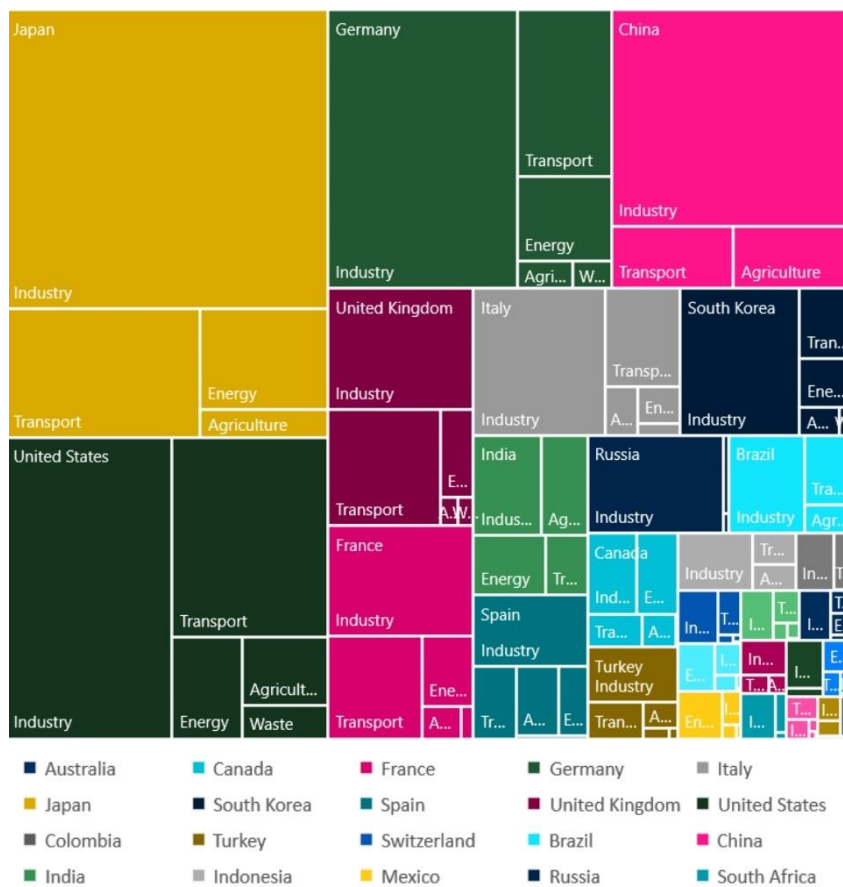
ที่มา: www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/

รูปที่ 5 งบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ตามสาขาเศรษฐกิจ

	CHN	IDN	USA	RUS	IND	MEX	ZAF	BRA	AUS	CAN	ITA	JAP	SPA	KOR	GER	GBR	FRA	EU	SGP	PHL	ARG	CHE	COL	FIN	NOR	DEN	ISL	SWE
Agriculture	✓		✓		✓				✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Energy	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Industry	✓				✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓
Transport	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓
Waste										✓				✓			✓	✓										
Agriculture			✓					✓	✓	✓						✓			✓	✓			✓				✓	
Energy	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓										✓				✓			
Industry	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Transport	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓
Waste			✓													✓												

ที่มา: www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/

รูปที่ 6 ปริมาณงบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ตามสาขาเศรษฐกิจ

ที่มา: www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/